

Ісуску солодкій, ружовый квіточку, у тім Новім рочку, даруй здрав'я, щастя, згоду русиньскому роду!!!

Дорогы нашы читателі. Многым з вас скінчили Рождественны свята і вірю, же съте їх прожыли в покою і радости в кругу своей родины. А тым Русинам, што Рождество Ісуса Хріста будуть святити за Юліяньскым календарьом, жычу красну магічну святость, чутя близкости отвореных сердець вшыткых людей доброй волі.

Хрістос раждаєт ся! Славиме єго!

Завершыли сьме і календарный рік з магічных девятков на кінці. На його зачатку многы люде пророковали, же число 9 приносить щастя, значить, же бы то мав быти добрый рік. Не знам, ці на його кінці бы тоты пророци твердили то саме. Але так уж то в жывоті бываєт, на зачатку маме великы планы, очекованя, надію, віру, але оправдовый жывот нас даколи порядні заскочить. А то нелем самым приємным, але і смутнішым а може і поряднов равнов, котра нам в єднім моменті переверне жывот нарубы. Но з каждой трапезы ся даєт даяк выйти. Моя баба гварили – даяк было, даяк буде, або - іщі не было так плано, жебы не могло быти іщі горше. Што повісте. Знам, слаба утіха, але мі то помагало і пома-

гать. Вшыткы мудры (?), люде гварять, же тоту найстрашнішу господарську кризу сьме уж пережыли того року а тот далшы рік уж буде лем ліпше. Дав бы Бог, жебы тоты мударці мали правду, жебы нашы людкове не мусили на довжезный час одходити на заробкы далеко од свого родного краю, од своїх близких і привыкати на цалком чужді моресы. Бо без них є в нашім реґіоні смутніше і хыблять нелем дома, але цілій нашій русиньскій родині. Ведь є цалком обычайным явом, же каждый чоловік є тогды рад і спокійный, кедь мать своїх близких коло себе або холем недалеко себе.

задачі, дакотры і непланованы, котры якость принесла доба. Не споминам собі на жадну акцію, котра бы когось склала, праві наopak. Мам перед очами заповнены салы і

надміру спокійных людей, ці уж думамнаюбілейный **Духновічів Пряшів** (10. цілословеньскый конкурз русиньскых декламаторів), **Літні таборы про русиньскы діти** (на Пенінах і в Школі природы у Хмельовій), традиційный і наймасовішы **Фестивал культуры і шпорту** в Меджілабірцях, концерты по многых містах і селах русиньского реґіону - акції **Співы мого роду** (цілословеньскый конкурз русиньскых народных співанок), **Дні русиньскых традицій**, котры ся одбывали тыж на многых місцях нашого реґіону, десята і барз выдарена **Фіґлярська нота** (фестивал

гумору і народного росповіданя), котра ся т. р. одбыла в Біловежі (вєце о акції чітайте на 2. ст.) і традиційны **Віфлеємскы вечеры**, котрыма РОС завершує свое розмаїте цілорічне діятельство. Тото є може лем половина з цілого діятельства, за котрым є скрита непоразительна кількість наших благородному ділу одданных людей, членів КВ, ВВ і МО РОС, добровольных організаторів, культурных активістів, сценарістів, режисерів, шефів і членів многых фолклорных колективів і ґруп, співаків, музикантів, танечників, модераторів, культурно-освітніх робітників, учителів і т. д. Вшыткым тым добродителям належить сердечне подякованя за велике і чудотворне діло, котре нам вшыткым помагать утримовати нашы богаты і красны традиції і передавати їх наступным поколінням. На порозі зо старого на новий рік уж вєце думаєме на тот новий, до котрого вкладаєме великы надії і очекуєме, же буде ку нам щедррршы, добросердечнішы, веселішы і доброжычливішы. Найвшытко плане остане в старім році і найдобры люде суть по нашім боці. Будеме їх у тім новім рочку фест потребовати, **► с. 2**

Новый рік нам настав, вшыткы ся радуїме а тому старому шумні подякуїме.

Конець старого року є уж традиційно споєный із словом баланція, то значить оцінюваня цілорічного діятельства. Робиме так і мы в нашій організації – Русиньскій оброді на Словеньску (РОС). Хоць, правда, не маме то аж таке тяжке, бо ґарант каждого проекту (акції) зробить письмову оцінку такой по выконаню акції, значить, же на кінці рока лем треба вшыткы оцінки спрацьовати до єдної великой. Робиме то з тым заміром або цільом, жебы сьме нелем здокументовали наше богате культурно-освітнє і выдавательське діятельство про архів РОС, але і зато, жебы з того, што было

добре і выдарене перенесли і до далшого року, а з того, што ся нам небарз удало, жебы сьме ся поучили і в новім році робили іщі ліпше. Вы, дорогы читателі, котры съте нашыма систематічныма читателями істо знате, же нашы новинкы вас цілый рік інформовали о вшыткых акціях, котры організовала нелем РОС, але публіковали сьме статі, інформації о діятельстві іншых русиньскых організації і інштитуцій на Словеньску і у світі.

Мож сміло повісти, же наша РОС мать за собов цалком успішний рік, думам у тім смыслі, же ся ей подарило зреалізовати вшыткы планованы

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

► с. 1

бо наша організація РОС буде у тім році святити свій красный юбілей – повных двадцять років свого єствованя, на котрый ся треба добрі приготувити. Окрем традичных акцій

прибудуть нам і многы новы, як наприклад цілоштатне свято - **День Русинів** (12. юна 2010), треба тыж добрі обдумати многы акції споены зо **зрахованьом людей у 2011 році** і многы іншых не менше важных

задач. Но надіае ся, віримо і сполігае ся, же нам останете вірны і в тім новім році, дороги нашы братя і сестры, нашы любезны Русины. До Нового року выкромче вшыткы ведно смілым і щастливым кроком,

веце думае на наше родне слово, фолклор і традиції, історію, нашу красну і сімболічну азбуку, уче ся ей і не дайме ей загинути, бо то є наш міцный і цінный фундамент.

Анна Кузмякова

Біловежане перед Рождеством Дітвора указовала цілый свій кумшт

Быв 12. децембер 2009, суботній пообідній час. До дому культуры в Біловежі ся уж од третьей години зачали сходити люде з цілого валау. Вызерало так, же вшытко, што мать руки ноги тягне до „культураку“. І з того ся дало додумати, же ту буде штось вызнамного. Так є. А было того аж-аж. Найперше вшыткых - публіку і выступаючих – привитала старостка села **Ева Побожілова**. Першу часть з передрождественных акцій зачала найменша дітвора з домашньої матерьской школкы. Діти під веджіньом директоркы **Яны Піпасовой** (і учителькы пані **Семгрицовой**) з нима приготувили красны рождественны вінчованкы, приповідковы гры і т. п. А з тым богатством, што вшытко ся в школці научили, ся в повній параді превказали на домашній сцені перед публіков цілого села. За нима продовжовали школярі з ОШ в Біловежі (на челі з директорков **Габріслов Петрічовов**). Вшыткы в білім облечіню з рожками на головах, бо грали приповідку о козлятках. На завершіня дитячого програму зазвучали і рождественны віншы.

Десята Фіглярська нота

Юбілейну Фіглярську ноту святочні отворила ей главна організаторка **Вера Юрічова**, председкыня ДР РОС, котра привитала вшыткых притомных і цінных гостів – председу РОС **В. Противняка** і директорку Музею русиньской культуры **ПгДр. О. Глосікову, Др. Сц.** Із своїма жытелями і гостями ся зо сцены звитала і старостка Біловежі **Ева Побожілова**. А потім уж взяв кормань акції до рук остріляный модератор і фігляр **Ігор Латта**, герец ТАД з Пряшова. На сцені ся черяли веселы співанкы у выконаню домашнього колективу **Біловежанка**, потім **родини Шуркаловых** з Бехерова, помежді тото добры фіглі модератора, гуморне росповіданя **Арані** з Яровниць, аліас **Марії Трищовой**. Темпераментный спів мо-

▲ Домашня Біловежанка заспівала веселы співанкы.

лодого музиканта-самоука **Андрія Буваліча** зо Шарішского Чорного так наказив цілу публіку, же вшыткы з ним співали а дакотры і ногами подупковали. Ани не знати як, вытворила ся така приємна і весела атмосфера, же ку росповіданю фіглів **Ігора Латты** ся придавали нелем домашні – **Петро Мікула, Ян Басар**, але і співачка **Марія**

того не хватали. А ту сразу в Біловежі такый великий интерес, же іщі і по скончіню акції уж приїджіну смачного гуляшу звучала далша громада фіглів. Но ту уж ся бісидовали главні такы, котры не пасовало гварити на сцені або котры не патрили про уха дітей, котрых было в публіці невроком.

З нагоды 10. юбілею Фіглярської ноты выступив на біловежській сцені з поздравнымы словами і председа РОС **В. Противняк**, котрый передав писомны Подякованя **Мгр. Анні Кузмяковій**, закладательці акції Фіглярська нота, **Ігорови Латтови**, котрый ей провадить од самого зачатку і організаторці **Мгр. Теодозії Латтовій**.

Біловежане собі заложыли МО РОС

При добрых фіглях пришло і на важну дебат. Жытелі Біловежі

самы выявили интерес, же хотять у своїм селі заложыти Містну організацію РОС. З потребнымы і хосеннымы радами при тій організачній роботі їм був такой напамічным ту притомный председа РОС **В. Противняк**. Активні ся до того процесу заангажовала і старостка села **Ева Побожілова**, котра повіла: „Ведь сьме Русины, о тім ніт похыб а організація нам може лем помочи при далшій організованю культурного жывота на селі і векшому спровоғаню нашого колективу Біловежанка“. При нашім одході домів уж ся зачало і перше засіданя нововыбраного выбору МО РОС в Біловежі, за председу котрого выбрали молодого **Яна Дуленчіна**, котрый ся так стане (подля Станов РОС) і членом Координачного выбору

▲ На сцені родина Шуркаловых з Бехерова.

РОС. Біловежскому председови МО РОС, выбору і його членам жычіме много успіхів до їх красной роботы.

Анна Кузмякова, фото авторкы

▲ Школярі з домашньої ОШ ся представили своїм жытелям з приповідковов еров о козлятках.

МОЛОДЫ РУСИНЫ ПЕРМАНЕНТНІ В АКЦІЇ

Членове організації **молоды Русины** были главным організатором далшой красной акції - **2. СТРИПНУТА РУСИНІВ І ЇХ ПРИЯТЕЛІВ В НІТРИ**. На ній, як обычайні, і не хыбила добра налада, темпераментна музыка, красны спів, танці, новы інформації, але і далшы новы контакты і спознання з русиньскыма родаками зо сел нашого регіону, далеко од свого родного краю. І тота акція указала, же русиньска народностна меншына мать свою універзитну інтелігенцію а главні свою будучность у молодых і перспективных людях, котры собі усвідомлюють окрем іншого і свое русиньске походжіня.

Стріпнута молодых Русинів ся одбыло 1. декабря 2009 за вызнамной підпоры Клубу культурной і займовой роботы Словенской польногосподарьской універзиты. Зышли ся на ним главні студенты двох Нітрянских універзит, котрых коріня сягаты до русиньских сел і міст окресів Бардйов, Левоча, Меджілабірці, Снина, Стара Любовня, Свидник і далших. Неоддільнов частьов акції молодых Русинів было уведжіня фільму **ІНШЫ СВІТЫ** з народностнов тематиков, на котрый мали участници вшелякы погляды. По фільмі ся продовжовало розсяглов презентаційов діяльства організації **молоды Русины**. На конець наслідовало приемне посиджіня при музиці, танці і співі.

Главным ціљом організаторів таких стріч є выбудовати в Нітрі комуніту, котра бы окрем взаємного обогачованя

інформаціями і презентованя різних акцій, створила меджі діяльства русиньской народностной меншыны формов собов узкы особы контакты і жебы собі окремы особы в рам-

ках русиньской комуніты доказали взаємно помагати (главні в рамках універзитного штудія). За барз позитівне організаторы поважують і інтерес людей інших народностей о русиньску меншыну і зато уважають і о далших подобных акціях. Акція ся выдарила, о чім свідчить конштатованя многих участників, „тішыме ся уж на далшы русиньскы акції в Нітрі“.

М. К.

▲ На фото **молоды Русины** на децембровій акції в Нітрі. Першыи зліва (стоїть) **Інг. Петро Штефаняк**, председа організації **молоды Русины** на Словенску, першыи зліва (чупить) **Інг. Мартін Караш**, председа Світового форуму русиньской молодежи.

Общество св. Йоана Крестителя (ОСІК) было заложене в 1862 А. Духновічом. В 1874 р. было зрушене і зноваобновлене в 2003 р. русиньскыма священиками. Посланьом ОСІК є взростаня Русинів з релігійного, народного і культурного боку. ОСІК мать і свое выдавательство, котре сістематічно выдавать кварталный часопис **АРТОС**, духовну літературу (найцінніше діло **ТЕТРАСВАНГЕЛІЄ** – русиньскый переклад Святого письма), а од 2005 р. і **Грекокатолицькый русиньскый календарь**, котрый вышов зачатком декабря 2009 р. на 145 сторонках. Він є писаный латиніков, дакотры статі і азбуков. **Чітам тот ваш календарик теперь шестый рочок, він є про нас як ружанчик з малых пацірочок** – Таким красным стішком ся пригварять на зачатку **Мілан Гай, ст.** Вступне слово выдавателя під назвов **Ідьте до цілого світа і проповідайте евангеліє каж-**

Вышов Грекокатолицькый русиньскый календарь на рік 2010

дому сотворію... (Мк 15, 16) Грігоріяньского і Юліяньского календаря, ся можеме дочітати і до далших актуальных і интересных котрый гордо і з радостьов оголошує, же в 2009 р. ся Хрістова Евангеліє комплетно выдало в русиньскім кодифікованім языку і тото діло достойно репрезентує релігійный живот Церкви і міцно підкріплять ідентічність русиньского народа. Шефредактор календаря **о. Франтішек Крайняк** у своїм слові пише, же календарь і часопис Артос не суть продуктами росказу од верхности, але вытвором радости вшыткых тых священиків і вірників, котры люблять свою віру, свій народ, язук і свою орігінальную культуру і традиції. Окрем

статей, як наприклад в статі **о. Поповця: З історії одпущового місця в Чірчу**, ся дознаваме незнамы і новы факты о появліню в селі Чірч. Оплатить ся прочітати і такы статі, як **Найвызначнішы старозавітны царі, О празднику Стрітіня Господа треба знати, Стародавность Тайны манжелства, Священик на способ Хріста Спасителя, Особности з роду Кралицькых, Міроносителькы, О волніцях, Йоан Павел II – муж болести** і многы іншы интересности, котры доповнюють красны поезії **Осифа Кудзея** і многы фотографії. Такый календарь бы не мав хыбити на столі жадной русиньской родины. Календарь можете обіднати у свого отця духовного або прямо на адресі редакції **Grékokatolícky farský úrad, Kamienka 140, 065 32**, або на e-maili:

f.kraj@centrum.sk,
osjk.artos@zoznam.sk.

Томаш Михал Бабяк, член ОСІК

РУСИНСЬКИЙ ПРОГРАМ 1. 1. – 29. 1. 2010

1. 1. 2010 – п'ятниця

18.00 - 18.30 Святочний програм

5. 1. 2010 – вівторок

18.00 - 18.30 Радіоновины

20.00 - 21.00 Радіомагазин

21.00 - 21.30 Літ. релация. Ш. Сухий: Щедрий вечір не як іншы вечеры

21.30 - 22.00 Музыка народности

6. 1. 2010 – середа

18.00 - 18.30 Святочний програм.

Віфлеємський вечір з Осадного

7. 1. 2010 – четверь

16.30 - 18.00 Святочна літургія ПЦ Пряшів

18.00 - 18.30 Радіоновины

9. 1. 2010 – субота

18.00 - 19.00 Радіо молодых. Приповідка

Е. Костовой: Бой о звїзду

19.00 - 20.00 Радіомагазин, репр.

20.00 - 20.30 Подобы живота: Служба Богу і людям

20.30 - 21.00 Музыка народности

10. 1. 2010 – недїля

7.00 - 8.15 Літургія ГКЦ Пряшов

8.15 - 9.00 Музичны поздравы

18.00 - 19.00 Село грать, співать і думу думать

11. 1. 2010 – понедїльок

18.00 - 18.30 Радіоновины

13. 1. 2010 – середа

18.00 - 18.30 Радіоновины

15. 1. 2010 – п'ятниця

18.00 - 18.30 Радіоновины

19. 1. 2010 – вівторок

18.00 - 18.30 Радіоновины

20.00 - 21.00 Радіомагазин

21.00 - 21.30 Подобы живота, репр.

21.30 - 22.00 Гітпарада русинських співанок

21. 1. 2010 – четверь

18.00 - 18.30 Радіоновины

23. 1. 2010 – субота

18.00 - 19.00 Радіо молодых. Приповідка

М. Мальцовской: Слон і мышка, репр.

19.00 - 20.00 Радіомагазин, репр.

20.00 - 20.30 Літ. релация. М. Мальцовска: Святьо

20.30 - 21.00 Гітпарада русинських співанок, репр.

24. 1. 2010 – недїля

7.00 - 7.45 Село грать, співать і думу думать, репр.

7.45 - 9.00 Музичны поздравы

18.00 - 19.00 Бісіда клумів

25. 1. 2010 – понедїльок

18.00 - 18.30 Радіоновины

27. 1. 2010 – середа

18.00 - 18.30 Радіоновины

29. 1. 2010 – п'ятниця

18.00 - 18.30 Радіоновины.

Театер Александра Духновича в Пряшові

20. януара 2010
о 19:00 на Великій сцені ТАД

Фрїдрїх Дїренмат:

АНГЕЛ ПРИХОДИТЬ ДО БАБІЛОНУ

Режїя: Якуб Нвома

і парадоксной фантазїї в трагікомїчній драмі Носорожець розвивать чудесны пригоды о незмыселности і нелогїчности людського естования. Тото є захвачене епїдеміюв конформїзму, кламливых предств і стадовитости. Є то апокаліптічна драма о поступній пе-

▲ Герці ТАД в грі Ангел приходить до Бабїлону. Зліва Д. Русинкова, Я. Саболова-Сисакова, С. Шковрана, О. Ткач і В. Чема.

Гротескна комедїя єдного з найвизначнїших швайцарських драматїків 20. сторїча є глибоко сатїрїчним поглядом на контакты меджі світом Божым і світом поземськым. Є то гра о парадокснїм недорозумїнїю меджі Божым замїром і його людськов реалїзаційов на Землі. Гра выникла в 1953 р., але єї надчасовый обсяг є барз актуалнїй і в сучасности.

27. януара 2010
о 19:00 на Великій сцені ТАД

Евген Йонеско:

НОСОРОЖЕЦЬ

Режїя: Растїслав Баллек

Евген Йонеско (1902 – 1994), єден з найславнїших французських драматїків 20. сторїча, майстер іронїї, необычайной інтуїції

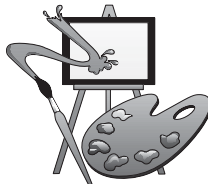
▲ У грі Носорожець. На фото зліва: З. Галямова, Е. Либезнюк, Л. Лукачікова, О. Ткач, В. Русиняк і С. Гудак.

реміні людей на носорожцїв, котра за помочї цїганства переростать аж на дно людської душы, до глибошой метафоры, котра нас варус перед небезпеков будьякой тоталїты і масового одлюдцованя чоловіка.

Шарїшска галерїя в Пряшові позывать

17. януара 2010 р. о 15.00 год. ся в Шарїшскїй галерїї у Пряшові одбуде стрїча молодежи і дїтей з нашым знамым малярьом Юліюсом

Мушком, родаком з Меджілаборець, на його выставї. Акція під назвов УЙКО МАЛЯРЬ В ГАЛЕРІЇ ся одбуде з нагоды 90-річного юбелею маляря (писали сьме о тім в попереднїх новинках). Про дїтей є творчость Ю. Мушкы интересна главнї тым, же ку намальованю многих образів го

інспїривали найпопулярнїшы приповідкы про дїтей. При навщїві галерїї можете видїти і выставу образів далшого славного русинського маляря Ореста Дубая з нагоды 90-ой річнїці од дня його народжїня.

Выстава Анны Гайовой

Членську выставу сполку КОПА зорганїзовала сукромна AG GALLERY у Пряшові (Главна улїця 66). Любителї вытворного уменя ту можуть до кінця януара 2010 попозерати образы з творчой ділнї нашой академічнїй малярькы Анны Гайовой.

-ак-

Кедь ся збудите, не знате што буде до вечера. Так ся стало і мі в 1961 р. Робив ем як воєнський експерт про вывоз воєнскаго матэрыялу до заграніча. 15. октября 1961 р. мі з міністэрства затэлефонували, же через два дні мушу летіти до Егіпта з групов воєнских одборників дас на два місяці выясниці дакотры вопросы адносно експорту. Іщі же так, думав ем, на наше Рождество будеме дома, бо влоні сьме на свята были далеко од нашой краіны. Зачаток служобной задачі ішов подля плану, а ці буде і конець, бо в Егіпці было вельо невырешеных проблемів. Так ся мі явило, же грибову мачанку і бобалькы з маком на Святы вечур з родинов їсти не буду. Так і было. Воєнска егіпцка справа нам забеспечіла бываня у єднога Араба, котрый був і нашым кухарьом. В його їдалні ем збачів завішэный образ Пресвятой Богородиці як в наших церьквах. Роздумовав ем як може жыти Мослім з образом нашой Богородиці? Вышло наяво, же він не є Мослім, але Араб - віруючій Коптской православной церькви. При довгих розговорах нам высвітлив, же они суть хрїстіяне і тішать ся на праздник Рождества Ісуса Хрїста. На Святы вечур – Вілію готують традічны їдла. Пізніше, кедь сьме

Моє незабытне Рождество в Егіпці

храм є в Кагірі добрі знамый, бо в ним перебувала по народжіню Ісуса Хрїста Свята родина, кідь із Бетлгема втїкала до Егіпта перед грозным царьом Геродесом. На Велике Повечеріе, кідь над Кагіру ся спустила тма а тепломеры указовали 25° Ц, до храму ся посходило множество святочно выобліканых людей. Каждая дітина тримала в руках велику свічку, бо у храмі не было електрикы. Свічкы вытваряли чудесну і таємну атмосферу, котра припоминала давноминулы часы першых хрїстіянів при вечірніх молитвах. Співы священників, монахів і віруючых звучали прекраснов гармонійов, но слова нам были незрозумілы. Я і мій колега – тыж Русин, сьме думали на наше красне *Рождество Твое Хрїсте Боже наш...*, але реаліта была далеко од родного краю. Но в душі нас грїло познання, же у **тім храмі перед скоро 2000 роками хранили перед врагами молодого Ісуса.** Там ем ся дізнав, же в їх церьковных книгах суть слова арабскы, но написаны грецькым письмом. При теплім вечірнім часі сьме виділи історичне місце - **Маріанський стром**, де одпочівала свята Марія з малым Ісуском утікаючі перед Геродесом. Другый день наш

Оно є і вступнов бранов до Суэзского каналу. Міджі Кагіров і Суэзом є асфалтка а з обох ей боків видно голу піскову Сагару, де лем гев-там роснуть терньовы крячкы про козы кочовных Бедуїнів. Недалеко од Суэзу сьме розложили табор - на 4 паліці натягли постільну плахту, жебы

каждый ся дав до писаня письма домів – своїм женам. Моє письмо было довге, бо зажитків было вельо, але найглавнійшый був смутток, же уж другый рік на праздник Рождества Ісуса Хрїста не можу быти ведно із своїов родинов і не зажити атмосферу Святого вечера. Потїхов мі было письмо од жены, же дома собі зробиме Святы вечур зо вшыткым,

▲ Храм Коптской православной церькви. Ту ся св. Родинка сховала перед Геродесом

нам робила холодок од сонця (25°). Нашы охрэнцьове, як нас виділи в плавках, крутили головами і не вірили тому, же підеме до такой, про них, студеной воды. При першім понурі одкрыло ся перед нами дотеперь штось невидане. Фарэбный образ жывых коралів ся од морских волн помалы кланяв раз до переду, раз дозад, а нам ся здало, же нас витають. Міджі кораловыма крячкама ся фрышно передбїговали розмаїтых фарэб рыбки, од найдрібнішых аж по великы. Фарэбны образы ся мінили і все было на што нове позерати - на морьских коників, червеного рачіка, морьского ежка... Просто підморьский рай. По надыхнутю іщі єден понур на дно, бо там до піску ся заграбовала велика скебля і може буде добрым сувеніром на Червене море. Хотів ем ся похвалити егіпцькым достойникам, но они повіли, же то барз молоде скебля і принесли мі велику. Порадили нам, же жывочыхы в улїтах треба дома выварити в солений воді, жебы не смерділи. Были сьме змордованы од сонця, не было нам барз до речі, зато веце часу было на задуманя, же на великій праздник Рождества сьме спознали далше чудо на Землі – жывот в морю. По вечері

што ку ньому належить. За послідні 2 дні навщівили сьме історичны памятки Егіпта і Кагіры - Піраміды, Палмовый парк, Історичный музей мумій і подля звьку Мослімів вызуты вошли до найславнійшых мешіт. В половині януара наше посланя было сповнено. Накупив ем повный куфер помаранчів, бананів, манга, фіг, мандарінок, бо тогды у нас того было мало. Празске летіско 19. 1. 1962 р. нас привитало великов сніговов бурьов і міцным морозом. Аж тото нас пресвідчіло, же сьме досправды дома. Было то на мої народенины. Жена приготвила гостину про мене і позваных гостів подля стародавнього звьку, який у нас був на Святы вечур. Не хыбовала капуста, мачанка, пероги, бобалькы і спів мойой облюбленной колядки **Коли ясна звїзда з неба выходила.** Найвекшу радость з мойого приходу мали діти, кідь ем до ваны з куфра высипав южны цїтрусовы плоды. На мої жывотны пригоды, а не было їх в Африці, Азії, на Кубі і інде, мало - рад споминам і робю такой вывод, же наш жывот на Землі є барз короткый і зато робме вшытко так, абы сьме го могли пережыти в покою, в душевнім і тілеснім щастю.

Инж. Іван Фріцькый

▲ На тім місці перебувала св. Родинка

уж знали, же перебуваня в Егіпці ся продовжує до януара 1962, попросили сьме кухаря, ці бы знав наварити нашу капустніцю. Одповідь нас потїшыла, іщі нам капустніцю выліпшыв кобасками, котры в Кагірі робив Ракушан, родом прямо із Відня. На Вілію по вечері нас кухарь закликав і з цілов його родинов на Велике Повечеріе до їх храму. Тот старый

воєнський аташе при Чеськословенськым вельвысланецтві в Кагірі понукнув перевезти ся в мікробусі ку Червеному морю, як є одлив і увидиме на многих місцях досправды зачервеніте море од кораловых утесів. Послухали сьме го і за допроводу двох домашніх достойників, як охрэнців і шоферів, ся дали на путь ку місту Суэз недалеко Червеного моря.

Посланці ПСК зложили посланецькый шлюб

Новозволены посланці і жупан ся по новембровых вольбах зышли 21. децембра 2009 р. на своїм першім засіданю Заступительства Пряшівского самосправного краю (ПСК). Новозволены посланці і староновый жупан МУДр. Петер Худік святочні зложили посланецькый шлюб. Тот святочный акт ся одбыв в історичній будові Дівадла Йонаша Заборского у Пряшові за участи Павла Пашка, председа НР СР. Меджі 62 посланцями є і 28 новых тварі, з того 6 жен. У тот самыи день были в пряшівскім ДІЗ, але уж в його новых просторах, уділены Ціны Пряшівского самосправного краю, о двох з них вирішыє іщі попередній крайскый парламент, а то МУДр. Антонови Каролови за особный принос в лікарській науці і каноникови Юрайови Мацакови, римокатолицькому священникови і аматерскому археологову за захрану історичных і культурных цінностей. председа ПСК МУДр. П. Худік свою ціну передає МУДр. Янови Кльоцови (родакови з русиньского села Тихый Поток), прімарови ортопедичного одділія ФНсП Й. А. Раймана в Пряшові, Подвігорлатьскым новинкам і Татраньскій галерії в Попрадї.

ПОСЛАНЦІ ПСК РУСИНЬСКОГО ПОХОДЖІНЯ

В попередніх новинках сьме вам, дороги читателі, обіцяли, же поступно вам будеме представовати нових посланців Пряшівского самосправного краю русиньской народности або походжіня. Днесь вам хочеме приближити животну путь і робоче діятельство **Інг. Петра Сокола**, посланця ПСК за старолубовняньскый окрес. Він належить меджі тых новозволеных посланців, котры продовжують у своїй попередній посланецькій роботі в ПСК (девятий рік). Мено П. Сокола є добрі знаме главні жытелям старолубовняньского окресу, де був не так давно Владов СР установленый за предносту Обводного уряду (т. р. вычеряв на тій функції Душана Кривоняка) а перед тым був директором Любоньяньского освітнього центра.

● *Што є основным інтересом і обсягом роботи П. Сокола? - опросила єм ся як посланця ПСК за окрес Стара Любонья.*
„Моім інтересом є продовжувати в роботі у доправній області, де належать драгы 2. класы, поліпшаня обслугу приміської доправы, окрема міста (то належить до компетенції міст). В рамках регіону суть спрацованы і поданы проєкты на ЕУ в обємі 29 мільйонів євр. Мам на мысли реконструкцію драг 2. і 3. класы, мостів – реалізація є планована на 2010-ый рік. Треба повісти, же Пряшівскый край мать 2 438 км драг 2. і 3. класы і свойов кількостьов є найвекшым крайом в Словенській републіці. Меджі пріоріты поважую підписаны договори зо 4 преправцями САД (ПО, ГЕ, ПП, СЛ – Бус Карпаты). За 8 років была зреалізована выміна старшых автобусів за

Інг. Петро СОКОЛ, посланець ПСК за старолубовняньскый окрес

П. Сокол народив ся 27. апріля 1959 р. в русиньскім селі Шамброн, в старолубовняньскім окресі. Народив ся як першороджений сын (мать іщі о 4 рокы молодшу сестру) родичам – отець був поліцайтом а мати робила на пошти. Дітинство пережив П. Сокол в Шамброні і в Старій Любовні, але і в інших селах, бо професія отца – поліцайта мала таку судьбу. Але де бы не бывали, як він сам гварить, же: **„было то нормальным явом і так нас родичі вели, же дома сьме все бісидовали по шамбріньскы. Быв єм і членом шамбріньского фолклорного колектіву СКАВКА у тых найліпшых роках його популярности“**. П. Сокол успішні завершыв свої штудії на Высокій польногосподарській школі в Нітрі (1983). Потім 20 років робив в польногосподарстві – ростлинній выробі, найперше на Польногосподарскім дружстві в недалекой Плавніці а потім в ПД Поляна в Орябині. За тот свій продуктивний час ся П. Сокол добрі оженив і днесь зо свойов женов (родачка з Новой Любовні) мають красны три дівкы – найстарша є уж високошколачков в Кошыцях, друга т. р. матурує на гімназії в Старій Любовні а третя є штудентков 2. річника на Готеловій академії у Пряшові. Кедь єм ся при нашім розговорі пана посланця П. Сокола опросила, ці не мають дома языковы проблемы, бо в Новій Любовні, одкы мать жену, ся бідує по горальскы, мі повів: **„моя жена, як сьме были іщі лем місяць вєдно, уж зо мнов выступовала зо шамбріньскым колектівом Сказка в Свиднику на фестивалі.“** До політики П. Сокол вступив в 1998 році а в 2001 р. ся першыраз став посланцьом ПСК, де робив председу доправной комісії. В 2003 році ся став директором Любоньяньского освітнього центра, де робив до апріля т. р., покы був установленый за предносту Обводного уряду в Старій Любовні а в тогорічных вольбах був знова зволений за посланця ПСК.

новы і были реконструованы дакотры штації“.

● *Як єден з першых гранічных переходів меджі Польском і*

Словенском був штатом схвалений гранічний преход Легнава (СР – окрес Ст. Любонья) і Мілік (Польско). Є то

▲ На фото зліва Інг. Петро Сокол, як предноста Обводного уряду в Старій Любовні зо своїма колегами Микулашом Маєром, Яном Грицом і Рудолфом Демяном.

найближшій гранічний преход а главні вступ зо Старой Любовні до визнамных польских купельных міст Криніца, Мушына і Жеґєстов. На тім преході є планована ставба моста, котрый бы мав оживити главні культурны, церьковны, але і подникательскы активіты меджі сусідніма регіонами, де жыє немало Русинів і котры в минулости мали визнамну роль. Планує ся з тым дашто робити?

„Тото є у списку, але мусить на то быти згода обох стран, то значить нелем нашой, але і польской, то є в плані до будучности, як і модернізація гранічного преходу Мнішок над Попрадом - Північна. Іде о новий тяг, на котрый є выпрацованый проєкт на рік 2010. Ту є плановане, же в Странянах буде метеостанція, котра буде напоєна на далшы фреквентованы центра. Недалеко є уж в повнім ході гранічний преход Чірч – Лелюхов. ПСК зачав реалізовати проєкт Модернізація дорожного спюня Остурня – штатна граніця – Недзіца, в рамках котрого інвестує до оправы драг в Замагурі 3 мільйоны євр (90,38 мільйоны Ск).“

● *А што мать в плані ПСК в області культуры, школства, соціальных і здравотных служеб?*

„З тых области, наприклад што ся дотыкать школства, было схваленох 13 проєктів на модернізацію і реконструкцію школ в ПСК. Підпоруєме і помагаме тыж у сфері культуры – думам на культурны активіты 28 культурных інштитуцій в рамках Европской банкы, ту наприклад спомяну реалізовану реконструкцію граду в Старій Любовні, його ренесанчного каштеля і т. п. Підпоруєме містны культурны активіты (фестивалы), різны конкурзы культурно-освітнього характеру, выдаваня публикацій ці розмаїтых зборників з нагоды юбілеїв ці визнамных річниць, при чім не забываме і на русиньску меншыну і ей централны акції, як Духновічів Пряшів, Співы мого роду, черезгранічны проєкты і іншы. Што до культуры, спо-

► с. 8

► с. 7

мяну проект Забавный парк в Птічим коло Гуменного, котрый був рішений Владов СР, де є залучений і голандський інвестор. Што до соціальной области і ту бы мали помочи проекты ЕУ, а то при модернізації і розшырїню соціальных заряджїнь, думам на домовы соціальных служем, де буде підпора і од міста Стара Любовня. Так само мам на мысли і підпору здравотництву, наприклад, я ем і членом Справной рады в любовнянськїм шпыталу де мать поділ місто і ВУЦ (проін-

вестовано 50 міл. Ск), розвой агротурістіки і цестовного руху. Є спрацованый проект на модернізацію далшых заряджїнь в обемі 3. міліюны евр. При реалізації вшыткых напланованых проектів маме на увазі і знизїня кількості безробітнх і глядана далшых можности на звышїня заместнаности в нашім краю.“

• *Якый є ваш погляд на сучасне діятельство Русинів і як видите їх будучность?*

„Быв ем на многих русиньских акциях і можу повісти, же суть то прекрасны

і интересны акції, котры суть організованы на высойкїм уровни. Маме богаты і красны традиції, котры треба утримовати і указовати світу. Днесь суть можности давати проекты на культуру од краю, штату аж по ЕУ, лем треба мати добрый організачный тїм на проектове спрацованя. А іщі єдно, што поважую за важный момент при далшїм розвою нашой народностной меншыны, быти усвідомїлым, просто самым собом. Я з тым не мам проблем, кедь ем з Русином бісїдую з ним по нашому. Є то

цалком обычайный яв, лем на то не треба забывати.“

• *Што бы сьте завїнчовали нашым читателям до Нового року?*

„В першїм рядї вїнчуу вшыткым добре здравїчко, много успїхїв в родинї і на робочїх постах і жебы тот наступаючїй рік 2010 був о много щасливїшїй і лїпшїй, як тот попереднїй. Жычу вшыткым, жебы ся каждому сповнили вшыткы очекваня і желаня.“

За розговор дяку
Анна Кузмякова,
фото авторкы

Меджінародна научна конференція о історії Русинів в нашім музею

10. декабря 2009 одбыла ся в Музею русиньской культуры (МРК) у Пряшовї Меджінародна научна конференція під назвов **Новодоба історія Русинів у світі**. Цїльом конференції было ідентїфіковати і выселектовати шпецїфіка активїт Русинів на Словенську і у світі в новодобїй історії. Глядати обектївны выходы про забезпечїня якостного, еволучного і мултікультурного прямованя споеного з гаранційов систематїчно утримательного розвоя Русинів в процесях глобалїзуючой ся Европы і цїлого світа. Спропаговати – звидїтельнїти шпецїфічность Русинів і звыразнїти їх принос про стабільность в мултікультурных контактах на Словенську і у світі. Одборным гарантом конференції была ПгДр. **Олга Глосїкова, Др.Сц.**, директорка МРК, котра розаналїзовала перед участниками семїнара высше споминаны темы. Окрем домашнїх на семїнарі были і гостї з Румунїї **Василь Бойчук, Франтїшек Гал**

і **Анна Мунд**, котры ся спонтано интересовали о розмаїты области жывота словеньских Русинів.

Треба повісти, же епїдемія хрїпки не уможнила участникам конференції зыйти ся в повнїй кількості, окремо споза гранїці, зато была реалїзована відеоконференція з приголошєными авторами одборных праць.

„**Маме што доганяти, бо хочеме позберати, спрацовувати, посудити і выдавати цїнны історїчны документи, котрыма даме одповідь на многыважны і незодповіджены вопросы з богатой історії Русинів. Не зачінаме од зачатку, бо копу роботы зробили ествуючі русиньскы організації, но каждый материал треба обробити і перевірити з научно-історїчного боку**“ – повіла директорка МРК О. Глосїкова, котра у своїм выступї говорїла і о болючїм школьскїм проблемї: „**Мы бы хотїли вырїшыти вшытко**

▲ Часть участников Меджінародной научной конференції в МРК при слуханю выступу ПгДр. О. Глосїковой, Др.Сц. (справа). На фото Й. Конечного зліва Інґ. І. Фрїцькый, Мґр. Г. Бескїд, румуньскы гостї В. Бойчук, А. Муна, Ф. Гал і Мґр. Т. Латтова.

скоро, але то так не іде – но вірїме же поступно найдеме способ, як бы направити сїтуацію і в нашїм школствї“.

На научнїй коїнференції были розаналїзованы многы темы з новодобой історії Русинів, споминаны і методы лїпшой пропагації русиньской літературы, не забывати на генеалогїю славных Русинів, заанґажовати до той роботы молодых людей, надвязати систематїчны контакты

меджі домашнїма і заграничнїма русиньскыма організаціями і т. п. Тото была перша часть Меджінародной научной конференції, ей друга часть ся одбуде в лїті у 2010 р. Вшыткы історїчны документи з обох частей конференції будуть надрукованы в Научнїм зборнику, який выдасть Музей русиньской культуры, котрый бы ся мав у новїм році переселити до новых і о много векшых просторів.

А. Кузмякова

ПРАВОСЛАВНЫЙ ХРАМ УЖ І В СТАРІЙ ЛЮБОВНІ

По десятиох роках ся дочекали своей церькви

Главнї недостаток фїнанцій ся підписав під довжезне десятирїчне будованя православной церькви в Старїй Любовнї. Православный храм стоїть при главїй дорозї в напрямї до Пряшова (напроти обходу Білла). 4-го декабря, на свято, коли православна церьков святить Вступ Пресвятой Богородиці до Єрусалимского храму, ся віручі зышли на св. літургїї уж в своїм новім храмі. До того часу ся ходили молити лем до провізорных просторів на

Попрадській улїці. Православны віручі старолубовнянського окресу із своїм душпастьерьом **Мґр. Яном Кузаном** ся хотїли до храму переселити до зими, хоць на церькви є іщі много роботы, бо не вшытко є цалком готове. Но і так ся з нового храму вшыткы тішать, а то нелем віручі зо Старой Любовнї, але і з недалеких русиньских сел – як наприклад з Якубян, Орябины і іншых сел. Як ем ся отця духовного Я. Кузана опросила, як ся чують в новім

храмі, його одповідь была: „То знате, як кебы сьте ся зо старой ошарпаной і студеной хыжы переселили до нового і теплого панелаку.“ Отець Кузан (родак з Ме-

джїлаборець) додав, же у новїй церькви ся будуть систематїчно одправляти святы літургїї каждую недїлю і на церьковны свята.

Треба додати, же фїнанції на выбудованя нового Православного храму приходили зо збірок людей, дарів анонімных і знамых добродїтелїв а сумов 5 тисяч евр припомогла і Містьска самосправа в Старїй Любовнї. Каждому єдному, хто помїг ці уж фїнанціями або свойов роботов при будованю церькви, высловлює отець духовный Кузан велике і середчне подякованя.

А.К.

У храмі звучав і русиньскый духовный спів

Пряшівскый самосправный край, Любовняньскый освітній центр і Грекокатолицькый фарьскый уряд у Старій Любовні зорганізували 13. 12. 2009 в грекокатолицькім храмі Матери Божой всепомагающей в Старій Любовні **XV. річник Окресного огляду духовной пісні**. Меджі скоро десятков співацькых хорів і груп з любовняньско-го окресу з успіхом у храмі выступили співацькы группы з Камюнкы і Якубян. Прекрасный спів зазвучав од членок співацькой группы зо Шарішского Ястрабя під веджіньом **Яны Гладышовой**. Ястрабска група выникла недавно в 2009 р. при організації Єднота пензівств в Шарішкім Ястрабю. Акцію, на котрій выступила і знама співачка **Моніка Кандрачова**, модерувала **Мігр. Дарина Белішова**, котру познаме з модерования русиньскых акцій в Старій Любовні.

Текст і фото Я. Допіряка

▲ На фото співацька група зо Шарішского Ястрабя.

3. Rusnácky ples v Levoči

22. Januára 2010

De: Levočský Gastrodom Bigoš

Muzyka Junior z Kamjunky i folklornyj program

Začatok: 19:00 hod.

Konec: ... ?

Cena: 22 €

AQUASPIŠ spol. s r.o.

POISTENIE VOZIDIEL

ZÁKONNÉ POISTENIE
NAKLAJNÉ POISTENIE
LEASING VOZIDIEL

Mechtovij design

Владимир ШТЕПАКА
Телефон: 0905 920 978
0905 920 978

МОЛОДЫЙ РУСИНЬСКИЙ ВОКТОРИАЛ ПРЕШОВ

Predpredaj: Košická 12, Levoča Tel.: 0907 919 027 0905 360 826
info: www.molody-rusyny.sk www.rusyn.sk

Документ ОСАДНЕ знова в Пряшові

Кедь належыте меджі тых, котры бы рады виділи документарный фільм режисера **Марка Шкопа ОСАДНЕ**, котрый здобыв в р. 2009 главну ціну на Меджінароднім фільмовім фестивалі в Карловых Варах в категорії документарных фільмів. Його проєкція буде найближше в **Пряшові – вівторок 12. януара 2010 в кіні Scala** (быв. Панорама а іщі предтым Токаїк) зо зачатком о 19.00 год., котру готує Клуб фільмового позерателя. Про членів Клубу є вступне 1.50 евр, про остатніх 2 евра. На проєкції фільму будуть притомны і дакотры його творителі. -к-

▲ Обычайна стріча людей з різного фаху і професій. Зышли ся в МРК (17.12.2009) Русины нелем з Пряшова, але і од Меджілаборець, Кошыць аж по Камюнку. Як у своїх витальных словах повіла організаторка акції, директорка МРК ПгДр. **О. Глосікова, ДрСц.** – „*треба ся нам частіше сходити, а то нелем на научных форах, бо і така форма комунікації нам поможе в далішій роботі на полю розвоая русинства.* А досправды ту був простор про каждого, председа РОС **В. Противняк** міг побісідувати зо старостом Камюнкы **Інг. М. Мытником**, віцеканцеларом ГЄ ПаедДр. **Ф. Данцаком**, студентами ПБФ ПУ і многыма іншыма людьми, котры ся интересуть о русиньске діло. Із своїм стишком, котрый зложыв на акцію, выступив і **М. Коневал** з Камюнкы. Магічну рожественну атмосферу принесли під музейну едлічку споминаны студенты, котры выступили з Рожественнов гров – **Осадняньске віфлемество**, котру записав **А. Мікушко** з Осадного в режіі і обробліню **Мігр. Т. Латтовой** і **І. Латты**.

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku. Realizované s finančnou podporou MK SR – program Kultúra národnostných menšín 2008. Poverená funkciou šéfredaktorky: Anna Kuzniaková, redaktorka Silvia Lysinová. Grafická úprava: Róbert Vico. Adresa redakcie: Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete i na www.rusyn.sk. Predplatné na rok: 6,64 €, do európskych štátov: 11,66 € do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. Výroba: ADIN, s. r. o., Prešov. Registračné číslo: MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevracame. Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.

Rusínska obroda-Info Rusín
Levočská 9
080 01 Prešov 1
"D+4"
4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
080 10 Prešov 10